

Rudersdal kulturarvsatlas

Kortlægning af værdifulde kulturmiljøer
Rudersdal Kommune og COWI. Juni 2009

Kulturmiljø

Kunstnerbyen

Nummer

30

Landskabstype

Det bebyggede land

Tidsepoke

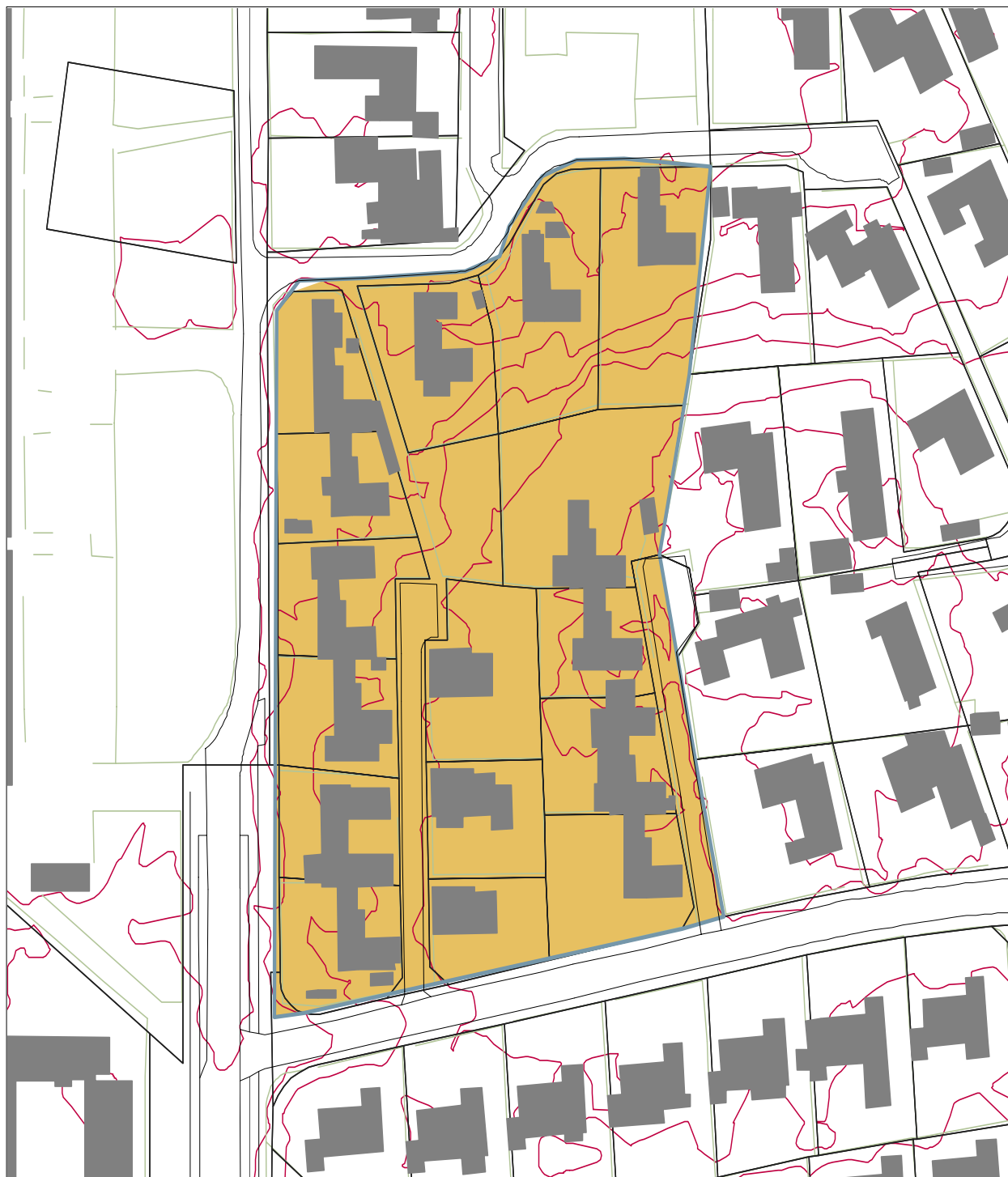
Ca. 1840 - i dag ("Andelstid, industrialisering, m.v.")

Tema

Forstæder

Emne

Parcelhuskvarterer og velfærdssamfundets byggerier og byplanlægning

Kulturmiljøets hovedtræk og bærende bevaringsværdier.

Værdifuld udsigt 	Bærende bevaringsværdier 	Matrikler 	Højdekurver
Træ 	Værdifulde landskabstræk 	Vej 	Skov
Trærække, levende hegn o.l. 	Værdifuld bebyggelsesflade 	Bygninger 	Vandløb, grøfter o.l.
Linjeformede værdifulde elementer 	Skov - værdifuld 	Hegn o.l. 	Sø
Sigtelinjer 	Dominerende bygninger 		
Afgrænsning af kulturmiljøer 	Bebyggelsesmønstre 		

Kulturmiljøets hovedtræk og bærende bevaringsværdier

Kulturmiljøets samlede bebyggelse med 16 huse, hvoraf de 13 var atelierhuse, afspejler en ambition om at sætte Birkerød på landkortet som kunstnerby. Oprindeligt var bebyggelsen baseret på en fællesskabstanke, så store dele af haverne var fællesareal. Det ses i dag kun ved, at enkelte af husene ikke har hæk eller hegn.

Den ensartede materialekarakter og grundform sammen med de enkle bygninger er bebyggelsens bærende bevaringsværdi og samtidig dens stærkeste træk.

Samlet vurdering og udpegningskriterier mv.

National værdi

Regional værdi

Kommunal/lokal værdi

Unik

Repræsentativ

Egnsspecifik

Fungerende

Autentisk

Hist. kildeværdi

Identitetsværdi

Oplevelsesværdi

Fortællerværdi

Diversitet

Homogenitet

Sammenhæng med naturgrundlag

Afgrænsning

Alle 16 atelierhuse med haver på Mosevangen og Æblerosestien indgår i kulturmiljøet.

Kontekst

Gl. Ege (Øverød), Trørødlund, Kuben (Øverød), Parcelgården og Alleén i Nærum.

Bevaringstilstand

Middel.

Naturgrundlagets hovedtræk

Kunstnerbyen tilhører naturgeografisk **Birkerød-området**, der består af et *dødislandskab* med mange afløbsfri småsøer og lavninger i et småbakked landbrugs- og skovlandskab.

Jordbunden består af smeltevandssand.

Landskabets hovedtræk

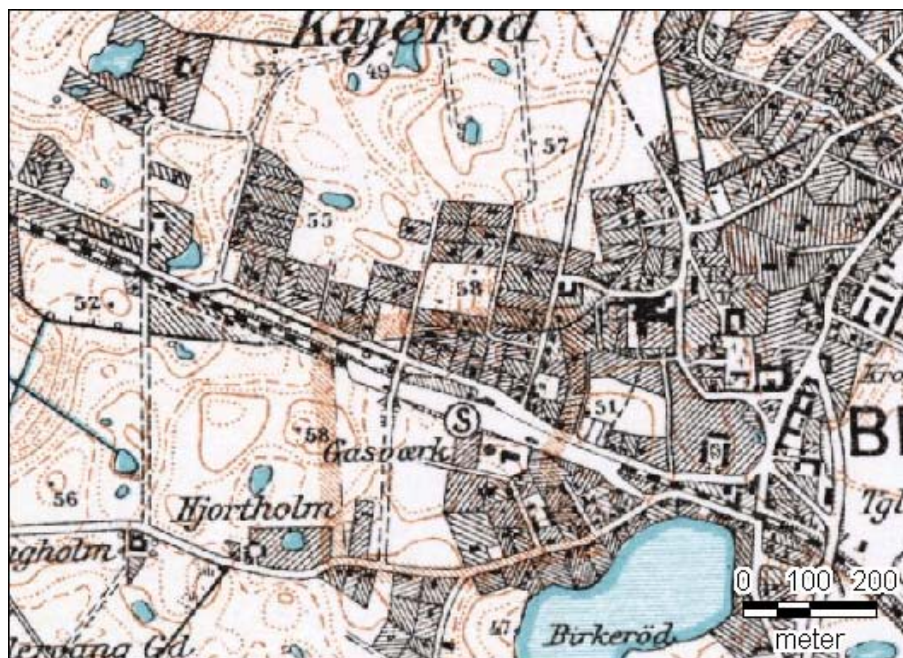

Billedtekst - Haverne blev oprindeligt udlagt som fællesareal. I dag er haverne indhegnede.

Arealanvendelse og landskabselementer

Boligområdets landskabskarakter er kendetegnet ved grønne plæner, klippede hække og mod nordøst dominerer en række store løvtræer. Områdets terræn er skrånende ned mod vest.

Kulturhistoriske hovedtræk

Billedtekst - Historisk kort. Produceret i perioden 1842-1899. KMS

Hovedtræk

Birkerød Kommune opfattede tidligt sig selv som en kulturkommune, ikke mindst på grund af de mange forfattere, der havde bosat sig i kommunen før og efter krigen: Jakob Knudsen (1858-1917), Valdemar Rørdam (1872-1946), Jacob Paludan (1896-1975) og Tove Ditlevsen (1917-1976).

Inspireret af kunsternes interesse for egnen – og tilsvarende kunstnerbyprojekter ved Utterslev Mose og i Hjortekær i efterkrigstiden - blev der i efteråret 1952 stiftet en trendsættende andelsboligforening: "Kunstnerbyen i Birkerød". Boligprojektet med en tæt lav bebyggelse var udarbejdet allerede i 1948 af arkitekterne Tyge Juul Brask og Erik Rosenstand Holst. Første etape af Kunstnerbyen ved Bregnerødvej blev opført i 1953-1954 med statslån på 95 % af byggesummen.

Oprindelig omfattede projektet 32 huse, men i første omgang opførte man 16 huse i det dengang åbne land på sydsiden af jernbanen. Adressen Mosevangen hidrørte fra det vandhul, der grænsede op til bebyggelsen. 13 af husene var med atelier, mens de sidste tre huse - uden atelier –

blev kaldt "forfatterhusene" og var forbeholdt børnerige familier til skrivende kunstnere, idet de havde i alt fire værelser og spisekøkken, mens atelierhusene for de billedende kunstnere kun havde tre værelser samt køkken og atelier. Billedhuggeren, professor Utzon Frank bidrog til projektet med rådgivning omkring belsningen i atelierne. Utzon Frank var inspireret af Sorbonne-universitetet i Paris, hvor man i efterkrigstiden havde opført en række moderne atelier med fremragende lys.

Tanken med Kunstnerbyen var, at kunstnerne her skulle udfolde sig i et fællesskab. Det betød, at kun atelierhusenes såkaldte "huggergårde" var indhegnede, mens resten af haverne blev udlagt som fællesareal.

Arkitekterne bag projektet måtte dog erkende, at ikke alle "idealkrav" er bæredygtige, og at "ikke alle beboerne har været fortrolige med en mere borgerlig tilværelses regler". Det viste sig i begyndelsen svært at få kunstnere til alle 16 huse, og det oprindelige projekt på i alt 32 huse blev opgivet. Senere blev også fællesarealet skrinlagt, og i dag fremtræder de pæne huse med indhegnede

haver som en integreret del af et større tæt bebygget villakvarter.

Billedtekst - Tanken med Kunstnerbyen var, at kunstnerne her skulle udfolde sig i et fællesskab.

Arkitektoniske hovedtræk

*Billedtekst - Bevaringsværdige arkitektoniske sammenhænge. Den højbrøde farve angiver **Dominerende bygninger**. Den lyserøde angiver **Bebyggelsesmønster**. De blå vinkler og pile angiver **Udsigt og Sigtelinjer**.*

Billedtekst - De i alt 16 huse, blev opført som atelierhuse i midten af 1950'erne og med ensartede materialekarakter og grundform.

Hovedtræk

Kunstnerbyen er en bebyggelse med 16 huse, opført som atelierhuse i midten af 1950'erne.

Grundformen er længehuse i hvidpudset gasbeton, mørke vinduesrammer, med lyst skifertag og skorsten.

Karakteristisk er de store atelier, mens selve boligen nærmest er spartansk i størrelse. Nogle er dobbelthuse, mens andre ligger enkeltvis, men alle er i et plan. Oprindeligt havde de alle ovenlys, men det er ofte blevet blændet af.

Husene ligger med enten nord-sydlig eller en øst-vestlig orientering på ret smalle grunde i en be-

byggelsesplan, som ikke i dag rummer stærke kvaliteter. Den ensartede materialekarakter og grundform er bebyggelsens stærkeste træk.

Billedtekst - Atelierhusenes såkaldte "huggergårde" var indhegnede, mens resten af haverne blev udlagt som fællesareal.

Sårbarhed og anbefalinger

Sårbarhed

Kun få af husene har fortsat skifertag, mens de fleste har bevaret den lyse overflade og formen, men fået nyere eternittage. Bebyggelsen fremstår fortsat ret homogen, da hovedformen og materialekarakteren opleves som ensartet.

Området er særdeles sårbart over for tilbygninger og bygningsændringer, herunder overfladebehandlinger, der bryder med bygningernes meget ensartede arkitektur. Også forhaverne er sårbare over for massive betonbelægninger. Dårligt indpassede carporte kan også svække oplevelsen.

Anbefalinger

Det anbefales at udarbejde en bevarende lokalplan med tilhørende vejledning. Planen bør indeholde bestemmelser for regulering af og evt. udformning af tilbygninger og materialevalg samt vejlede om vedligeholdelse af områdets bygninger og ubebyggede arealer, herunder hække mv.